

ВАЖЕЛІ УПРАВЛІННЯ ЕФЕКТИВНІСТЮ ЗБУТОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

*Сагачко Ю.М., к.е.н., доцент, Чубенко Д.С., студент
Харківський національний технічний університет сільського господарства імені
Петра Василенка*

LEVERS OF MANAGEMENT OF EFFICIENCY OF MARKETING ACTIVITY

*Sahachko Y.M., Chubenko D.E.
Kharkiv Petro Vasylenko National Technical University of Agriculture*

Підвищення ефективності господарської діяльності та фінансового стану підприємств на пряму пов'язані з вирішенням проблем та спірних питань в системі управління збутовою діяльністю підприємств.

Проаналізувавши праці вчених-економістів можемо сказати, що в науковій літературі існують різні погляди на поняття “збутова діяльність” і “збут”. Одні автори вживають ці поняття та трактують їх як синоніми, інші зазначають на відмінність категорій. Вчений-економіст В. В. Бурцев ототожнює ці поняття і визначає збутову діяльність як сукупність дій, що виконуються з того моменту, як продукт в тій формі, в якій його буде використано, надходить до комерційного підприємства чи кінцевого виробника, й до того моменту, коли споживач купує його [1]. Такої ж позиції дотримується професор Л. В. Балабанова, яка вважає, що збут - це діяльність щодо планування, втілення в життя і контролю за фізичним переміщенням матеріалів і готових виробів від виробників до споживачів з метою задоволення запитів споживачів і отримання прибутку [2].

Іншої точки зору дотримуються закордонні науковці Д. Ланкастер і Д. Джоббер, які вважають, що збутова діяльність в умовах ринкової орієнтації є однією з функцій маркетингу [3].

Функціонування підприємств в умовах невизначеності бізнес-середовища передбачає формування механізму управління, який би визначав цей фактор як пріоритетний. Бізнес-середовище впливає на підприємство, тому йому необхідно визначити чіткі орієнтири своєї діяльності, тобто визначити мету функціонування. Вочевидь у процесі здійснення обраної мети на об'єкт управління впливають ті або інші фактори. Отже, від того, як швидко підприємство зможе оцінити ці умови і врахувати їхній вплив на свою діяльність, багато в чому залежить ефективність функціонування об'єкта управління - підприємства. Система управління аграрним підприємством становить сутність механізмів управління, тобто систему більш низького рівня відносно системи управління як комплексної категорії.

Один складає механізм управління виробничо-господарською діяльністю, основною метою якого є досягнення встановлених цілей підприємства. Другий елемент системи управління містить механізми: інструментальний апарат, організаційний механізм, процесний та механізм цільового управління.

Ефективність функціонування підприємства залежить від правильності застосування методів організаційно-господарського механізму, до яких відносять законодавчу і нормативну базу, а також методичне забезпечення діяльності підприємства. Привести в дію організовану систему та здійснювати регулювання нею можливо лише за допомогою наявних елементів. Використання методів організаційно-економічного механізму забезпечує дотримання правових норм і повноважень, а також застосування заходів примусу і дисциплінарної відповідальності у вирішенні питань щодо ефективності господарської діяльності. Для ефективного функціонування підприємство повинно організувати численні взаємопов'язані види діяльності, адже підприємство може досягти очікуваних результатів за умови ефективного використання ресурсів та взаємодії функціональних систем у процесі виробничо-господарської діяльності, яка пов'язана з використанням основних засобів

оборотних коштів, фінансових ресурсів, забезпечення реалізації продукції та отримання прибутку, що є визначальним у підвищенні рівня економічної ефективності підприємства.

А також поряд з цим підприємство діє як відкрита система, а тому на нього впливає зовнішнє середовище в якому воно функціонує. Разом з цим є необхідність визначати чіткі цілі і плани функціонування і звісно від обраної цілі буде залежати, які фактори будуть впливати на процес функціонування, і від того як швидко підприємство зможе їх ідентифікувати і пристосуватись буде залежати ефективність його функціонування. У складі механізму пропонується виділити такі основні важелі - інструменти управління [4]:

- економічні - фінансова стабілізація підприємства, обміркований вибір джерел фінансування витрат на підготовку виробництва і випуск продукції, наявність матеріальної зацікавленості працівників в обсязі випуску продукції, підвищення рівня продуктивності праці, наявність резервних засобів на освоєння нових виробів, прогресивність економічних норм і нормативів, оптимізація витрат на виробництво продукції, зниження строку окупності капітальних вкладень;

- соціальні - підвищення кваліфікації працівників підприємства, професійна укомплектованість кадрами підрозділів, організація побутового обслуговування і суспільного харчування, суспільна активність працівників, мотивація персоналу, колективне прийняття рішень, вікова і статева структура виробничих колективів;

- технічні - підвищення рівня прогресивності обладнання, яке використовується, механізація й автоматизація виробництва, підвищення рівня оснащення виробництва інструментами і пристроями;

- технологічні - підвищення рівня прогресивності технології, забезпечення високої технологічної оснащення служби контролю якості продукції, удосконалення технології виробництва, підвищення рівня налагодженості технології, забезпечення відповідних санітарно-технічних норм виробництва;

- психологічні - налагодження психологічного клімату в колективі, удосконалення морального і матеріального заохочення працівників (мотивація праці), створення атмосфери творчого співробітництва, підвищення професійної змістовності і привабливості праці;

- збутові - раціональна організація цінової політики підприємства, налагодження контактів з покупцями продукції, забезпечення сервісних послуг;

- маркетингові - дослідження попиту на вироблену продукцію, організація пошуку нових ринків збуту, просування товару на обраному сегменті ринку, грамотна рекламна політика підприємства;

- екологічні - оздоровлення навколишнього середовища, дотримання виробничої санітарії, зниження виробничого шуму, оснащення виробничих підрозділів гігієнічними засобами;

- правові - дотримання прав споживачів продукції, регламентація взаємин продавців (виробників) і споживачів, установлення їхніх прав, обов'язків, відповідальності, документальне забезпечення відповідності продукції встановленим стандартам, правове регулювання діяльності організації;

- організаційні - удосконалення організації виробничого процесу, робочих місць і умов праці, рівня гнучкості виробництва, розвиток резервних потужностей, підвищення рівня; організації ремонтних підрозділів, забезпеченості усіма видами ресурсів.

Розглянувши важелі, необхідно наголосити на тому, що конкретний важіль може здійснювати вплив на декілька процесів функціонування підприємства і навпаки.

Механізм функціонування системи управління передбачає чітке формулювання мети діяльності підприємства в основному бізнес-процесі та на різних рівнях своєї ієрархії, що дозволяють менеджерів спрямовувати діяльність і підприємства і відслідковувати її результати. Підприємство повинне обрати свою філософію.

Метою механізму управління ефективною діяльністю підприємства є забезпечення зростання його ринкової вартості. Тобто всі прагнення підприємства, аналітичні методи і прийоми менеджменту повинні бути спрямовані до однієї загальної мети: допомогти

максимізувати свою вартість, базуючи процес прийняття управлінських рішень на пріоритетних факторах-показниках, здатних уплинути на збільшення вартості підприємства. Основними властивостями механізму управління ефективним функціонуванням підприємства є наявність інтеграції стратегічного й оперативного планування, що передбачає можливості трансформації цілей через проміжні параметри (бізнес-процеси), що дозволяє досягти основної мети підприємства. Крім того, важливою властивістю механізму управління є зворотні зв'язки:

- вертикаль «керівництво - персонал». Тут відбувається визначення керівництвом задачі, доведеної до персоналу у вигляді конкретних настанов, і контроль за виконанням на основі інформації, що надходить від співробітників. Потім здійснюється корегування задачі і, як наступна стадія, доведення до персоналу уточненої задачі;

- вертикаль «персонал - керівництво». Персонал одержує завдання, проводить роботу з його реалізації, інформуючи керівництво про результати. За принципом зворотного зв'язку наступною стадією є одержання відповідної реакції керівництва і корегування власних дій.

Механізм управління повинен функціонувати на основі таких принципів: керованості, гнучкого реагування підприємства на зовнішні і внутрішні «збурювання», органічного поєднання інтересів акціонерів, споживачів, партнерів і кредиторів; гнучке реагування компанії на зовнішні і внутрішні «збурювання»; ієрархії цілей усередині підприємства. Чим краще працівник розуміє поставлені перед ним цілі і чим точніше останні відповідають його внутрішнім прагненням, тим з більшою ймовірністю вони будуть досягнуті.

Зазначимо, що механізм управління ефективним функціонуванням підприємства повинен формуватися на основі поєднання і взаємодії його основних елементів: контролю, планування, комунікації, координації і мотивації, шляхом реалізації зазначених вище принципів. Основними інструментами механізму управління є оцінка управління ефективної діяльності і важелі управлінського впливу на систему забезпечення ефективної роботи підприємства.

Список посилань.

1. Бурцев В.В. Внутренний контроль сбытовой деятельности предприятий в современных условиях хозяйствования. Менеджмент в России и за рубежом. 2007. № 6. С. 145-151.

2. Балабанова Л. В. Маркетинг: [підруч]. Донецьк, 2002. 562 с.

3. Ланкастер Д., Джоббер Д. М. Организация сбыта, пер. с англ. Мн., 2003. 384 с.

4. Шипова О.В. Удосконалення механізму управління ефективним функціонуванням підприємства. Матеріали XIV Міжнародна наукова інтернет-конференція «ADVANCED TECHNOLOGIES OF SCIENCE AND EDUCATION». URL: <http://intkonf.org/category/arhiv/konf1/>